

Nro. 29.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 10-dik napján 1795.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Felettébb meg szomoródtak az Hibernusok, az volt Vice Királynak *Fitzvilliám* Grófnak Angliába lett visszra hivattatása, és a' megígértett vallásbéli gyakorlásnak meg nem engedtetése miatt — Az el múlt hólnapnak 2-ikán tartatott Hiberniai parlamentomban nagy lárma esett a' ministeriális és antiministeriális rész közt. *Lawrentze Parson* úr azt javasolta, hogy mivel az udvar és ministerium meg másolták tett ígéreteiket, ők sem kötelesek tett ígéretek szerént pénzbéli segedelmet adni Angliának, mivel, *úgymond ő*, azért ígértünk mi a' hadakozásnak folytatására illy nagy summa pénzt, hogy a' katolikus lakosoknak tökéletes vallásbéli szabadság engedtesen, az ad.

ministrátorokra fordíttatni szokott nagy költség meg kissebbítessen, és meg engedtesse a' parlamentomnak reformációja. *Colonny* úr mértékletesebben gondolkozott, és azt álitotta, hogy bátor meg tsalattatott légyen is az Hiberniai parlamentom; bátor meg másolta légyen is a' minister tett ígérétét: még is ő nékiek illendőbb volna fogadásakat meg tartani, mint azt meg rontani; azonban egy szálnit sem ellenkezik a' constitutióval, a' mit *Parons* vir mondott. Végtére le tsendesedvén a' parlamentom azt végzette, hogy hálaadó levelek küldettessenek mind *Fitzwilliám* Grófnak, a' ki különös baráttya vólt a' Hibernus népnek és a' katolikusoknak, mind pedig feleségének, a' ki néhány manufacturákat bé vitt az Országba, és nagyon előmenetelesítette a' kézi mesterségeket, és kereskedést.

Az Amériikai szabad Státusok, és *N. Britannia* közt fel állott kereskedésbéli tracta nagy örömmel vétetett *Neuyorkban* az az új *Eborákumban*. Hasonló kereskedésbéli tracta ment végbe a' *Filadelfiai* congressus és Spanyolok közt, melly által, némelly meg határozásokkal, meg engedtetik az Amériikai szabad tartományoknak mind a' napkeleti mind a' déli Amérikában, és Spanyol Országhoz tartozó Indiai birtokokban való kereskedés, mind a' *Missiszippi* folyó vizen való szabad hajókázás?

Brothers, próféta, kinek jövőndő mondásairól minap szóllottunk, még most is árestomban vagyon. Gyakran meg látogattyák az orvosok, és vizsgálódnak körülette meg bomlott e' valósággal az elméje, vagy pedig önként eszközüvé lett a' hamis politicának, a' gyanús közönségnek eltsábitására. Egy más hasonló próféta támadt Londonban, a' ki azt akarja meg mutatni hogy a' Sz. János titkos könyvében ki jelentetett antikristus a' mostani Fr. Convent legyen, és hogy a' szoros profétziai számlálás szerént, el kellesen ennek a' jövő esztendőben töröltetni.

Hollandia.

A' Zelandiai tartomány és Fr. nemzeti képviselők közt, végbe ment kapitulációnak egyik tikkelyében azt kívánták Zelandiának lakosi hogy ne legyenek kéntelenek azon tartománynak városaiba, és erősségeibe Fr. katoná örizetet bé venni, mivel illyenképpen meg kellene esküdni a' Hollandus truppoknak arra, hogy ne szolgállyanak többé fegyverekkel a' Fr. respublika ellen. — Erre azt felelték a' Frantzia nemzeti képviselők, hogy a' Hollandiai seregek bátor meg eskütnének legyen is arra; még is mindazáltal meg maradt a' fegyverek és örizetet tehetnek a' városokban. Ebből ki tetszik, hogy Zelandia leg jobban capitulált; hogy nem nagy kedve legyen a' Hollandiai revolutióhoz, és hogy mindenkor leg nagyobb barátja vólt az Orániai fejedelmi háznak.

Amsterdámban kilentzen azok közül, a' kik 1788-ik esztendőben közönséges hivatalyaiktól meg fosztattak, ismét vissza helyheztek azokba. — Ugyan ottan, a' financiára ügyelő commissió eltörölte azon meg határozást, melly szerént a' helytartó fejedelemnek, leányának, és fiának *Fridrik Wilhelmnek* esztendőnként 2500 forint fizettetett a' város kintstárából. Nem az egész Belgiomi republikának, hanem csak magának a' Hollandiai tartománynak garantírozott adóssága megyen 500 millió forintra. Az el múlt *Feb.* 11-ik napján, 24 óra el forgása alatt, 20000 pár tsizmát kellett a' Fr. seregek számára, az Amsterdami municipalitásnak ki szerzeni. — A' *Frislandiai* nemzeti biztosok is eltörölték *V. Wilhelm* személyében, és maradékaiban a' helytartó fejedelemséget, és minden ottan lévő ingó és ingatlan jószágait confiskálták, 's jövedelmeit sequestrum alá vetették.

A' Londonban lévő Hollandus követ *Nagel* úr, hivatalyából való el botsáttatását kívánta

Hágába köldött levele által, kinek azt felelték a' Hollandiai mostani Karok és Rendek, hogy személlyesen jelennyen meg, és adjon számot eddig viselt hivataljáról. Az Anglia kikötő helyekben le tartóztatott hajóknak vizsgálva kívánásokért Londonba küldetett biztosoknak újobban az a' parantsolat küldetett, hogy még egyszer tegyenek probát az Angliai ministeriom előtt, és ha tsak ugyan ki nem adattatnának hajóik, vegyenek barátságos bútsút, 's térjenek vizsgálva hazájokba.

A' Finantziára ügyelő Commissió, a' respublika kintstárának jelenvaló állapotjáról megtette a' maga rövid jelentéset, mellyből ki tetszik:

- 1.) Hogy 1787-ik esztendőtol fogva a' mostani revolutiónak kezdetéig, a' közönséges esztendei jövedelem kívül, minden esztendőben, 80 millió forintot kellett a' népnek fizetni.
- 2.) Hogy ez az egész kintstár nemtsak semmit nem segítette a' respublika finantziális állapotjának meg jobbitását; söt inkább még újabb újabb adót kellett fel állítani, és még ilyen módon is ki ürült a' közönséges kassza. —
- 3.) Hogy bátor ez is elegendő indító ok lehetett volna a' békesség vizsgálva szerzésére; még is mindazáltal mind addig folytatott a' hadakozás, mig tovább folytatni nem lehetett, 's ekkor kínáltatott meg a' Fr. respublika a' békességgel, írtóztató nagy summának ígéréte mellett, a' mint ez a' Párisba küldetett biztosoknak, *Brandzen* és *Repellear* polgároknak adatott titkos instructionának 11-ik tikkelyéből ki tetszik.
- 4.) Hogy az illyetén kormányozás által, olly felettébb való adóssággal terheltetett meg a' respublika, hogy tsak az esztendei interesnek ki fizetésére, 12 millió kívántatik, ide nem számlálván azt a' garantziát, mellyet a' napkeleti Indiai kereskedő társaság fel segéllése végett az Hollandiai tartomány magára válalt, és a' melly mind öszve 70 millió forintra megyen.
- 5.) Hogy ezen nevezett tartomány külömbkülömb.

féle városoknak, helységeknek, a' napkeleti, és napnyugoti Indiai kereskedő társaságnak 30 milliónál többet adott költsön, mellynek a' mostani környülállások közt még tsak az interessét sem lehet ki fizetni. 6.) Hogy az el múlt Januáriusnak végén, 4 milliónál több nem találtatott a' közönséges kasszáokban. 7.) Hogy az el múlt esztendőtől 3 millió és 4 száz ezer forintja vagyon még hátra a' Hollandiai tartománynak; de hogy 8.) e' sem elegendő a' mostani szükségeknek ki pótolásokra. 9.) Hogy a' Hollandiai tartomány 2 milliót tartozik le fizetni a' katonaság hátra maradt zsoldjában, és egyéb költségekben. 10.) Hogy a' le rontatott erősségeknek fel építetésekre, a' magazinumoknak meg töltésekre, az új munitióknak meg szerzésekre, és a' Fr. ármádiának táplálására szükséges eledeleknek meg fizetésekre még egynéhány milliómok fognak kívántatni. — 11.) Hogy a' Hollandiai tartománynak esztendei jövedelme, esztendei költségeinél 3 millióval kevesebb. 12.) Hogy az ezen tartománynak ezen adósság terhétől való meg szabadítására, rendkívül való eszközökkel kell élni, mellyek nélkül tökéletessen el kellene annak romlaní; következésképen, nagy summa pénzt kell fel áldozni ezen tartomány valóságos hasznának előmenetelesítésére. —

Az Hágai köz Jóra ügyelő Commissió minden actáit, és papirosait öfzve szedte, és le petsételte a' helytartó fejedelem jövedelmére vigyázó tanátsnak, a' találtatott pénzt pedig magához vette — 4 vagy 6 személlyek rendeltettek a' nevezett jószágoknak igazgatására — mind a' hadi seregeknek, mind a' tengeri erőnek organizátziojára, az az, új formába való öntetésére hathatós eszközök rendeltettek, egyfzersmind az is ki hirdettetett, hogy azok a' polgárok, a' kik a' fegyveres polgársághoz nem tartoznak, adják által fegyvereiket és munitióikat a' municipalitásnak.

A' Fr. nemzeti képviselők, Hágában a' helytartó fejedelem és örökös hertzeg palotáiban laknak. Eddig való költségek, naponként, 1800 forintra ment; hanem önnön magok a' nevezett Fr. képviselők azt javaslották a' Hollandiai Karoknak és Rendeknek, hogy a' mennyire lehet, szorítottasson meg házi költségek. Ennekelőtte minden nap 60 fogás étel vitetett fel az asztalokra, mindennap 10 Fr. köz huzár és gyalog katona ebédelt nállok, De már most nints több 12 fogás eledeleknél, a' huzárok és katonák sem ebédnek többé nállok.

Amsterdámban egy tollatlan madár függesztetett fel a' szabadság fájára ezen irással egygyütt: —

*De Vogel is geplukt; De veeren syn gevlogen;
De Prins word onderdrucht; De Patriot bedrogen*

az az:

*A' madár meg mellyesztetett; Tollai elrepültek
A' hertzeg el nyomattatott; a' Patrióta meg
tsalatott.*

Frantzia Ország.

Régulta sürgetik némellyek, a' *Roberspiere* tyranismusa alatt meg fogattatott, de tömlötzökből szerentséssen ki szökött nemzeti képviselőknek a' Conventbe való újabb fel vétetéseket. — Végtére a' Convent is meg egyezett abban, és az el múlt hólnapnak nyóltzadikán hozott végzése által visszavette őket maga kebelébe. Megtartásra méltók *Cheniér* nemzeti biztosnak beszédei: valamiképpen, *úgymond* ő, fél igasság: úgy fél ártatlanság is nintsen. Egyedül azzal vádoltnak ezek a' szerentsétlen tizt társaink, hogy a' *Roberspiere* uralkodása alatt ellenek hozatott decretom előtt el futottanak. A' szerentsétlenségnek iskolájában tanúllyá meg az ember a' másokon való könyörületességet,] 's a' t. — Vele

egyenlő értelemben vólt *Sieyes* abbás, és ő is igen szép oratiót mondott ezeknek mentségekre azon alkalmatossággal, mellyről azt végzette a' Convent, hogy nyomtatás által tétessen közönséssé.

Harmad nappal annakutánna, úgymint *Mart.* 10-ikén meg is jelentek a' Convent gyűlésében ezek az újjobban fel vétett nemzeti képviselők, 's mindnyájan nagy tapsolással fogatattak. A' *Versaliai Lecointre* ekkor is azt projectálta, hogy ezen Conventbe újjobban fel vétetett nemzeti képviselőknek magok viselete vizsgáltsion meg, mivel sokan közülök a' Fr. respublikának osztályai-ban bujdokolván, szüntelen gerjesztették a' hazafiak közt való háborúságnak tüzet. Sokan ki keltek a' Convent tagjai közül *Lecointre* ellen. Nevezetesen a' *Thionvillei Merlin*, a' ki a' többek közt így szóllott: egyedül a' meg hasonlásnak lelke sugallotta *Lecointrének* ezt a' projectumot, melly által újabb vetélkedést akar a' Conventben támasztani, mellyben egyet értésnek és egyességnek kell uralkodni. A' Conventnek békességétől függ Európának kékessége; eléggé meg vizgálták a' Commissiók szerentsétlen tizt társainknak magok viseletét. Kivánom, mellözze el a' Convent *Lecointre* fel tételét, a' békességet kivánom, a' népnek és a' respublikának nevében. Vagy békességünk legyen vagy hallyunk meg. Egy Német Országi közönséges levélből azt olvassuk, hogy a' Frantzia ármádiák is azt kívánták vólna a' Conventől, hogy valamiképen a' respublikának szakaszai, úgy ők is küldhessenek kép viselőket a' Conventbe.

Az Anglusok minden akadály nélkül ki szállottak ekkorig Fr. Országnak észak és napnyugot közt lévő partyaira, mindenkor sok táborig munitióval segítették a' Rojalistákat, és a' *Chouansokat*. Már most erősebb vigyázat vagyon azon vidékekre. Ez a' szó *Chouans* ettől a' Fr. szótól *Chouette*, a' melly bagolyt tészén, vette eredetét,

és azért ragasztatott ezekre a' Fr. tespublika ellen hadakozó emberekre, mivel, valamint a' bagoly éjjel szokott a' prédára ki járni: úgy ezek is éjjel támadták meg a' patriótákat, éjjel pufztították a' városokat és falukat, 's annyival veszedelmesebb ellenségei vóltak a' Fr. respublikának. A' rojalistákkal szerzett békességről és a' *Chouánsok* ellen folytatandó hadakozásról sokféle értelemben vagyon a' Párisi publicum. Az utólsóbbakhoz tudniillik a' *Chouánsokhoz* ismét nemzeti biztosok küldettek, a' velek való békességes alku végett.

Egy Párisi közonséges levél ekként fejezi ki magát a' békességről: " Kiki azt kérdi egymástól: lészén é békességünk avagy nem? a' Frantzia nemzet kívánnya; Európának szüksége vagyon reája; az emberiség parantsollya. Egyedül a' békesség tsendesítheti le a' függetlenség által köztünk támadt nyughatatlanságot; egyedül a' békesség vihet bé jó rendet a' finantziába, és a' jövedelem 's költség között való egy aranyúságot; egyedül a' békesség tehet bennünket az igazságon épült kórmány széknek védelme alá, egy olly kórmány széknek, a' melly meg határozott 's állandó törvények által fog vezéreltetni, és illendő határok közé szóritatni. — Elég borostyán ágak vagynak a' Fr. respublikát fedező cziprus fák közt, ideje, hogy olaj ág legyen a' győzedelmesnek kezekben; ideje, hogy a' még most is vérző sebeket a' békesség meg gyógyítsa, mellemeknek seb helyei sokáig fogják mutatni a' mi szenvedett fájdalmainkat. Ez a' békesség, a' melly minden kívánságaink tárgyának, minden gondolataink végének kell lenni, mivel minden nyomorúságainknak utólsó tzéllya, ez a' békesség, *úgymond*, éppen olly szükséges a' több Európai birodalmaknak, mint a' mi respublikánknak. Hogyha még tovább is tartani fog ez a' tartományokat pufztító; és a' kereskedést öldöklő háború, nemtsak Frantzia Ország fog éhél halás-

ra jutni, hanem egész Európára ki fogja ez a' otsmány tünemény a' maga pufztító uradalmát terjeszteni.

Fr. respublika! a' te kötelességedben áll hát elztendeig tartott áldozatid, és másfél elztendeig való győzedelmeid után az emberiségnek szavára halgatni, a' melly ezt kiáltya tenéked, hogy minden emberek egymásnak attyafiai; hogy nintsen szükséged szabadságodat azoknak vérével meg erősíteni; hogy a' te mástól való nem függésed elegendő kezelelzen álhatatos győzedelmeidnek, és 12 ármádiáid vitézségének. — Reménylem, nem hijában hangzott ez a' szó! szükséges ugyan, hogy ez a' békesség nemtsak ditsőséges, hanem állandó is legyen: de vallyon gyalázatos békességet köthetnének é a' Frantziák? akár mitsoda fel tételek alatt mennyen a' végbe, tsak hogy ártalmára ne legyen szabadságunknak. *Boissy d' Anglas* ismét előhozta, a' *Márt.* 20-ik napján tartatott gyűlésben a' meg ölettetett lakosoknak confiskált; örökségeiket, és erössen sürgette, hogy adatassanak vissza azoknak maradékaiknak. Állatása szerént, 800 ezer familiák tafzítottak ezen confiskáció által nyomorúságba. Elég országot nyertünk, úgymond, mi, nohát nyerjük el a' nemzetek által való tizteletünket is. *Lesage* így szólott: Mintegy 500 millióra megyen ez a' confiskált jószág, ennyire pedig minden hónapban szükségünk vagyon szabadságunknak álhatatos fundamentomra való állítására: miért nem adhatnánk annyi summát ki az igasságnak meg nyerésére, melly nélkül tsak arnyék a' szabadság. Továbbá, azt javasolta ő, hogy az eddig el adatott jószágoknak birtokában maradjanak meg a' vevők, a' több jószágoknak el adása szakasztassék félbe, és 1793-ik elztendőben *Juliusnak* 31-ikétől fogva *Jul.* 27-kéig 1794-ikben, ki mondott sententziák, hogyha igazaknak lenni nem tállatnak, törültessenek el.

Albirre és *Legendre* is erőssen vitatták a' confiskált jószágoknak vizsgálata adattatását. Kiváltképen az utólsóbb, a' vele született ékesen szólásnak ajándékát elővévén, ekként nyilatkoztatta ki gondolattyaait: Miként lehessen az ártatlan familiáknak jószágait meg venni, által nem látom? ugyan tsendes lelki ismérettel sétálhat é a' vévő meg ölettetett szerentsétlen hazafiának kertében? valamikor annak harmattyával láttya lábait meg nedvessítetnek lenni, mind annyiszor szükség magában így gondolkozni: ezek ám azok a' szerentsétlen familiának könyhulatásai! polgárok nem szükség a' respública tehetsége eránt szorgalmatoskodnunk, ha igazak akarunk lenni; nekem semmi jószágom nintsen; de azt a' kevésst is, a' mivel bírók, ha a' szükség kívánandgya, mindénkor kész vagyok a' respublikának adni. *Tal- lien* és *Thibauld* is egyenlő értelemben vóltak vele. Az utólsóbb azt mondotta, hogy a' nemzeti jószágok 7 ezer millió livrát adnak bé esztendőnként a' respública kasszájába, mellyel két esztendeig is lehet még a' hadakozást folytatni. — Mind ezeket meg fontolván a' Convent, azt végzette, hogy a' meg ölettetett lakosok jószágainak el adattatása szakasztasson félbe, a' már el adattak pedig maradjanak a' vévőknek birtokaiban.

Magyar Ország.

Az el múlt pósta napon költ *Magyar Kurirnak* utólsó, az az, 436 lapián fel jegyzett Nógrád Vármegyei nevezetes történet, akaratom ellen félbe szakasztatott, még pedig olly módon, hogy semmi értelme nintsen a' constructionának. Ezen szók után tehát: *Ezt pedig onnan gondollyák, mivel a' mennyire tsak fel ágaskodhattak a' veremben raboskodó sertések, méllyen ki rágták a' földet, és úgy hozzá szoktak ehez az eledelhez, ime ezek az igik következnek: hogy harmad napig, semmit sem nem ettek, sem nem ittak, hanem már most meg eszik a' zabot.* Ha igaz, a' medve egész

télen semmit sem eszik lakó barlangjában, és tsupán a' talpaiból nyelvével kinyalt sirral táplálja magát. Úgy látszik, hogy ezeket a' verembe esett sertéseket is magok zsirjával táplálta a' jóltévő természet, mellyet abból lehet leg inkább meg próbálni, mivel nem olly kövéren vonattattak ki a' veremből, mint a' miképpen abba béstek. —

Tólna Vármegyéből, Böltskéről 24-dik Márt.
Az el múlt Januáriusnak 24-ikén egy igen nevezetes történet esett itten helységünkben, a' melly bizonyos bizonyosága lehet annak, a' mit az Úr a' 8-ik Kurirban, a' 122 lapon meg jegyzett az el múlt Januariusnak 24 és 25-ik napjairól: *Minden hidegeket felül múlt, u. m. a' múlt szombati és vasárnapi szeles és tartó kemény hideg 's a' t.* — Az említett napon, t. i. Jan. 24-ikén, egy egész ház nép, kitsinytől fogva nagyig, u. m. egy 33 esztendő férfiú, ennek 28 esztendő felesége, három férfi gyermekei, egyik 8, másik 4, harmadik 2 1/2 esztendősek, 's ezekkel együtt egy Madotsai 18 esztendő legyény, az aszfzonymnak testvér ötszese, egyszersmind mindnyájan hideg áldozattyaivá levének a' kegyetlen Brúmának, avval az ártatlannal együtt, a' kivel az említett aszfzony viselő volt, és a' kinek azután mintegy hat héttel kellett volna a' hideg levegő eget érezni.

E' pedig így történt: Az említett bölDOGtalan embernek *Makai Mihálynak* ipája, a' ki a' szomszéd helységben *Madotsán* lakik, azon Szombatonak hetén, a' mellyen t. i. ez a' szomorú történet esett, egyszersmind kétfiát házasította meg. A' lakadalomnak végződése után következett Szombaton, vér szerént való attyafiainak kedvéért különös vendégséget akart tartani, mellyre ezen helységünkben lakott vejét is, egész háza népével együtt nemcsak el hívta, hanem az említett Szombaton, Jan. 24-ik napján, ide érettek is küldött egy szánt három lóval, és meg házasított egyik fiával. Ez, a' mint mondatik, még dél

tájban ide jött, a' midön még, tsak meleg szél fút, essö esett, olvadni kezdett, és azt gondoltuk, hogy egészlen meg lágyúl az idő. Hanem 2 vagy 3 óra tájban dél után, hirtelen rettenetes hidegre változott az idő, és igen erős szél fújt. — Mivel hozzánk *Madotsa*, kotsin, vagy szánon, nem több fél óránál, és azt merik ezen helységeknek lakosi mondani, hogy szem bé kötve is el tudnának ide vagy oda menni, és az említett környülállások is nem akadályoztatták a' fent említett szerenssétlen embereket, ki indúltak innen gyertyagyújtat tájban, de igen szerentsétlenül, mivel bé setétedvén, és a' nagy szél is úgy bé hordván az utat a' hóval, hogy tellyességgel ki nem tetstett: el téveledtek a' két helység közt napkeletre fekvő rétekre, a' hol azon az ájjel, egy rakáson mind meg is fagytak, senki nem tudván helyes okát adni, miért nem mehetek vólna vagy alább, vagy vízíza felé, holott, nagy hó vólt ugyan azokon a' réteken, de tsak ugyan nem olly nagy, hogy éppen nem mehetek vólna, kivált olly jó lovakon, mint az övék vóltak.

Vasárnap, 25-ik *Jan.* jókor reggel fel küld ide hozzánk *Madotsáról* a' meg fagyott *Makai Mihálynak* ipja, láttatni, hol vagynak a' veje, leánya, unokai, fia 's a' t. miért nem mennek már? Innen meg izenik, hogy még az este el mentek, kiki gyanította, hogy nem jól van dolgok; azért innen is, onnan is, mingyárt vasárnap reggel, ki mentek keresésekre az atyafiak; de mivel ezen a' napon is egy forma erőben tartott a' szél, és úgy meg sűrűitette a' levegő eget, hogy egy 's két puska lövésnél tovább a' leg nagyobb élőfákat sem lehetett látni, ámbár hozzájuk közel jártak, még is azon egész nap meg nem találhatták őket. Hanem a' következett napon, 26-ik *Jan.* jókor reggel az idő ki tisztúlván, úgy találtattak, hogy a' szánkónak hátán, azon ülő helyekben mind meg fagytak, a' lovak pedig még akkor is életben vóltak, és a' szán előtt állottak,

a' gyepelő meg lévén akasztva, mintha valaki után várakoztak volna, és a' szán mellett vólt két kutya is élethen maradtak. És úgy is kellett lenni, hogy ezek várakoztak; mivel maga a' gazda Makay Mihály a' szánon nem vólt, hanem el indúlt erre hazafelé; de midőn két vagy három düllő földet jött volna a' szántól, a' faluhoz közel lévő halász házak körül el dült a' hóban hasra, és ott azon módon meg is fagyott. — Leg kevesebbé vólt meg fagyva a' leg kissebb gyermek, a' kit az anya ölében tartott, 's takargatott, és mellyét ki nyitván kezeit tsetseihez szoritotta. — Leg jobban meg vólt fagyva maga a' gazda *Makai Mihály*. A' Madotsai legény ló hajtó helyéből le szálván, a' két gyermekre borúlt, 's úgy fagyott meg. Ezeket azon szánon, és azon lovakon vitték bé hetfőn reggel. *Madotsára*; onnan Makai Mihály hozzá tartozóival együtt ide haza hozattak, és 28-ik *Jan.* együtt el is temtettek, meg tétetvén már annakelőtte rajtok is az a' próba, mellyel a' meg fagyott ember gyakorta meg eleveníthetik; de mivel már ő bennek még a' vér is tsontá vált, semmi elevenítő eszköz nem használt.

Hadi Történetek és Környümlállások.

A' Rénusnak bal partyán mindenütt mély sántzokat, és külömbkülömbféle battériákat készítettek a' Frantziák, Koloniától fogva Bonnig, és bellyebb Achenig iárma poznákat állítottak fel, sőt sok helyen, a' magas fáknak tetejére is szurkos koszorúkat függesztettek fel. *Mühlheim*-mal által ellenben készített battériák mellé más battériák is készítetnek a' Koloniába vivő ország út mellett. Azt rebesgetik a' Rénuson túl lakók, hogy a' Frantziák által akarnak a' vizen jönni; ellenben attól is tartanak, hogyha által mennek a' Cs. Kir. seregek, el nem kerülhetik a' Frantziák által való el pusztittatásokat. Hason-

ló hadi készülétek tétet az ellenség *Koblentz* vidékén.

Egy, *Márt.* 20-ik napján költ Frankfurti levél azt befzéli, hogy 14 napok alatt vagy békeség léfzen, vagy háború; ha az utólsóbb, megkettőztetett erővel fog folytatni. Mind ez, mind amaz a' Basileában küldetett Prussiai Státus miniszternek, *B. Hardenbergnek* adatandó választól függelztetik fel. Itten Bétsben is sugdosnak az emberek a' békességről, és közel lenni mondják azt. — Tselekedjék az egek, hogy igazat szólnának.

Westfáliában is nagy reménység vólt a' békességhez, de a' mellynek tsillámló gyenge sűgárait a' múlt *Mártiusnak* 20-ik napján *Wéssel* városában ki hirdettetett királyi parantsolat egyfzeriben mély homálllyal borította bé. Ennek a' parantsolatnak rövid summája e' vala, hogy a' nevezett város a' leg jobb védelmező állapotba tétessen; hogy minden körül belől lévő cserjék, berkék és gyümöltsöt nem termő fák vágattassanak ki 's a' t.

Valamiképen a' Frantziák egy részről, úgy más részről a' szövetséges fejedelmeknek hadi népei is erőssen készítik magokat a' Mars oltarán való véres áldozathoz: Minthogy *Münster*, *Lingen*, *Tecklenburg* és napkeleti *Frisia* ellen köszörülik leg inkább fogaikat a' Frantziák; tehát a' Prussiai ármádia is meg kettőztetett lépésekkel siet azokra a' vidékekre menni. Úgy mondgyák, hogy *Münsterhez* 6 órányi járó földre *Ashus* mellett meg verték vólna a' Császári és Prussiai seregek a' Frantziákat, eleinte inkább kedvezett ezeknek mint amazoknak a' hadi szerentse; hanem ideje korán a' tsata helyére jutván a' *Köhler* Prussus Generálnak hufzár regementye, meg zavarta az ellenséget, 's alkalmatosságot adott a' több seregeknek a' viadalnak meg újítására. — 18 ágyút és 900 hólt embert hagyot az ellenség

a' tsata piatzán, és 500 ember fogatott el közülök. *Mart.* 20-ikán Witmarsen mellett is igyekeztenek az eggyesült seregek a' Frantziákat meg támadni, és egy Hassiai lovas regement által is ment már az *Ems* vizén: de ismét vissza tért, oda nem érkeztén az a' sereg, a' melly segítségére rendeltetett. Azóltától fogva gyakorta nyughatatlankodtattyák a' Fr. ör álló seregek a' *Lingenben* fekvő katonai őrizetet. Igaznak lenni mondatik az is, hogy *Bentheim* városát a' várral eggyütt vissza vették a' szövetséges seregek, minekutánna ottan is meg verték volna az elleniséget.

Mivel a' Rénuson innen fekvő helységeknek bátorsága egyedül Moguntziának meg tartásától függ: ahoz képest minden szükséges rendelések meg tétetnek annak védelmezésére, és 40 ezer főből álló Cs. K. armádia fog annak vidékén táborba szállani. *Mart.* 25-ik napján lineákba állottak, igen szép muzsikát csináltak, 's örömben lövöldöztek a' Fr. seregek. Úgy hallatik, hogy akkor vizsgálta légyen meg *Pichegrü* General a' Rénusi Frantzia armádiát, melly már most az ő kormányára vagyon bizattatva. Ha igaz, azokat a' lovas granatérusokat is oda vitte magával, a' kiknek vitézségekben leg nagyobb bizodalma vagyon a' Párisi köz Jóra ügyelő Commisziónak.

Westfáliából írják *Márt.* 15-ikén, hogy a' Hannoverai V. Fejedelemség felé igyekező Fr. armádia 60 ezer emberből áll; de azt is, hogy az eggyesült seregek sem fognak szünnyadozni, hanem egész erővel igyekeznek őket előmenetekben meg gátolni. Az előtt harmad nappal 25 ezer pihent Prussus katonament Osnabrükbe, oda vitetett az artilleria is. Az oda való kormány széknek leveles tára, bátorságnak okáért másóvá küldetett. Az Artésiai Gróf még is ott mulat, *Harkourt* Generalis, a' ki is a' *Wallisi* hertzegnek

mátkáját, a' Brunsvigiai hertzeg aszfzonyt *Karolinát* Londonba fogja kisírni, Hannoverába ment. Egy négy ezer főből álló Fr. corpus a' *Bentheimi* kastélynak elfoglaltatása után, közelebb ment *Münster* felé, és egész erejét azon püspökségnek el vételére akarja fordítani; hanem bizonyosan meg fogják az órrát ütni az eggyesült seregek.

* * *

Leg közelebb illyen titulusú hasznos könyvetske küldetett a' Magy. Kurirhoz: *A' világ történeteinek Tudományára való készület. Irta gyermekek számára Slötzer Augustus Lajos, N. Britanriai Királyi Tanátsos, és Gottingai Professor, magyarra fordította Német László, a' Soproni és Erdélyi M. Társaságoknak. tagja in 8-vo.*

Ez egy igen szép, és épületes könyvetske, és méltó, hogy mind az édes atyák, mind iskolák meg szerezzeék, tanuló gyermekeiknek, és tanítványaiknak oktatására.

Ez a' nevezetes munka Masillonii Sermones ad Ecclesiasticos & discursus Synodales, Versio nova Tomi. 8. Bétsben 1794. Talaltatik Péntz Bibliothékájába a' Sz. István templom mellett való piatzon.

D. D. S.